

Ziua Mondială fără Tutun (World No Tobacco Day - WNTD) 31 mai 2016

Contextul celebrării

PromoSan-CRSPB

Scurt istoric WNTD

- ✓ Începând cu 1988, OMS și partenerii săi celebrează în fiecare 31 mai **Ziua Mondială Fără Tutun (WNTD)**, pentru a conștientiza publicul și decidenții în privința poverii sociale enorme atrase de fumat și de a impulsiona implementarea Convenției Cadru OMS pentru Controlul Tutunului (FCTC) - primul tratat internațional de sănătate publică - instituită în mai 2003 și ratificată actualmente de 180 țări sau uniuni de țări – numite părți.
- ✓ În cadrul WNTD 2016, OMS și Secretariatul FCTC cheamă părțile la pregătirea introducerii ambalării neutre/standardizate/uniformizate în raport cu mărcile comerciale - considerată o măsură importantă ținând reducerea atractivității produselor din tutun prin restricționarea utilizării ambalajului ca formă de publicitate și etichetare înșelătoare, precum și sporirea vizibilității avertismentelor de sănătate.
- ✓ Ghidurile de implementare a articolelor FCTC 11 – Ambalarea și Etichetarea Produselor de Tutun – și 13 Publicitatea, Promovarea și Sponsorizarea Tutunului, adoptate la a treia Conferință a Părților – COP din 2008, recomandau deja părților să ia în considerare ambalarea neutră în termeni descriși în continuare.
- ✓ Ambalarea neutră a produselor de tutun este parte a unui pachet cuprinzător de măsuri multisectoriale angrenând factorii de decizie politică, societatea civilă și publicul larg.

Sursa: Site-ul oficial OMS: <http://www.who.int/campaigns/no-tobacco-day/2016/event/en/>

➤ **Tema:**

Următorul pas FCTC: ambalarea neutră a produselor de tutun*

➤ **Slogan:**

**Un singur mesaj pe pachetul standard de tutun:
avertismentul de sănătate!**

*Parafrazare după site-ul oficial OMS: <http://www.who.int/campaigns/no-tobacco-day/2016/event/en/>

➤ Scop

Informarea decidenților, a societății civile și a publicului în privința ambalării neutre - pas major către reducerea atractivității produselor din tutun

Ambalarea neutră a produselor de tutun în termenii Ghidurilor de implementare a articolelor FCTC 11 – pct. 46 & 13 – pct. 16

- ✓ Ambalarea neutră elimină publicitatea/promovarea tutunului pe pachete astfel:
 - pachet de formă, mărime și material standardizate, în alb - negru sau alte două culori contrastante (stabilite de legiuitorul național), cu aplicarea timbrului de accizare și eventual a unor marcaje legale;
 - nu sunt permise inscripții privind conținutul pachetului, exceptând: numele de brand (marca), versiunea, cantitatea – toate acestea folosind culori, caractere și dimensiuni maxime reglementate;
 - se specifică obligatoriu numele fabricantului precum și datele sale de contact - de obicei într-un cod de bare;
 - suprafețele frontală și posterioară ale pachetului sunt alocate exclusiv pictogramelor /avertismentelor de sănătate; nu sunt permise logo-uri sau alte imagini legate de tutun;
 - nu sunt permise reclame pro-tabac atașate de pachet, în interiorul său, pe folia transparentă sau pe produsele conținute în pachet.*

- ✓ Toate acestea pot crește vizibilitatea și eficiența avertismentelor de sănătate, împiedicând efortul fabricanților de a distra atenția de la avertismente sau de a sugera că anumite produse sunt mai puțin dăunătoare decât altele**.

Surse:

*FCTC Guidelines for implementation of Art. 13. Tobacco advertising, promotion and sponsorship:
http://www.who.int/fctc/treaty_instruments/adopted/Guidelines_Article_13_English.pdf?ua=1&ua=1

**FCTC Guidelines for implementation of Art. 11. Packaging and labelling of tobacco products:
http://www.who.int/fctc/treaty_instruments/adopted/Guidelines_Article_11_English.pdf?ua=1&ua=1;

Ambalarea neutră în practică

Adnotări: 1 (superior) Timbru de accizare; 2 (stânga sus) Pictograma și/sau avertisment combinat de sănătate – pe ambele fețe, frontală și posterioară; 3 (stânga mijloc-inscripție laterală) Informație privind toxicitatea produsului; 4 (stânga jos) Numele de brand și versiunea, cu caracter și dimensiune maximală reglementate; 5 (inferior) Cod de bare pentru identificarea producătorului.

Sursa: În lumina reflectoarelor: etichetarea și ambalarea produselor din tutun. Spotlight Romanian:

http://smokefreepartnership.org/IMG/pdf/ERS3977_Spotlight_Romania_Hr.pdf

Ambalarea neutră: un proces declanșat

- ✓ Primele încercări de a introduce ambalarea neutră au fost asumate de Noua Zeelandă în 1989 și de Canada în anii '90.
- ✓ Urmare a Tobacco Plain Packaging Act votat în 2011, Australia a devenit prima țară ce a finalizat ambalarea neutră a tuturor produselor de tutun vândute începând cu 1 decembrie 2012 .
- ✓ În 2015, Irlanda, Franța, precum și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord au adoptat legi privind ambalarea neutră, ce vor intra în vigoare în mai 2016. Ungaria a adoptat de asemenea reglementări specifice*.
- ✓ Alte țări (precum Finlanda și Slovenia)* se află în stadii avansate în adoptarea legilor privind ambalarea neutră a produselor din tutun.

Surse: Site-ul oficial OMS <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs339/en/>

*Dr. Magda Ciobanu. Comunicare personală, martie 2016

Contra-argumentele industriei tutunului *nu se susțin:*

Potrivit industriei tutunului, ambalarea neutră:

A) ar duce la creșterea comerțului ilicit:

- *studiile au arătat că decizia de a cumpăra un produs ilicit este dictată de disponibilitate și de preț și nu de designul pachetului.*

B) ar provoca pierderi în sectorul vânzării cu amănuntul:

- *comercianții cu amănuntul nu se bazează exclusiv pe tutun în condițiile în care numărul fumătorilor din UE a scăzut; banii economisiți de pe urma fumatului sunt redirecționați către alt gen de produse.*

C) ar contraveni dreptului internațional în materie de proprietate intelectuală:

- *ambalarea neutră nu afectează protecția mărcilor comerciale ale industriei ci elimină utilizarea pe pachete a logo-urilor și a culorilor din motive de sănătatea publică, acceptate de dreptul internațional și de legislația UE.*

D) ar încălca acordurile comerciale internaționale:

- *în realitate ambalarea neutră face parte dintre excepțiile privind sănătatea publică prevăzute de Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT) al Organizației Mondiale a Comerțului.*

Parafrazare după Sursa: În lumina reflectoarelor: etichetarea și ambalarea produselor din tutun.: Spotlight Romanian:

http://smokefreepartnership.org/IMG/pdf/ERS3977_Spotlight_Romania_Hr.pdf

Obiectivele WNTD 2016

- ✓ Sublinierea rolului ambalării neutre, ca parte a unei abordări cuprinzătoare, multisectoriale pentru controlul tutunului.
- ✓ Sprijinirea dezvoltării de politici naționale regionale specifice și globalizarea ambalării neutre prin furnizarea de informații pertinente și convingătoare.
- ✓ Încurajarea părților FCTC de a aborda ambalarea neutră ca etapă finală a unui proces începând cu restricții graduale privind ambalarea și etichetarea, precum și publicitatea, promovarea și sponsorizarea din partea industriei tutunului (TAPS).
- ✓ Susținerea părților FCTC și a societății civile împotriva intervenției industriei tutunului în procesele politice conducând la adoptarea legilor privind ambalarea neutră.

Mesaje cheie WNTD 2016

- ✓ Odată cu generalizarea interzicerii publicității pro-tabac în UE, ambalajele produselor din tutun au rămas singurul instrument de promovare și marketing la îndemâna industriei tutunului.
- ✓ Conform studiilor*, eliminarea culorii, a imaginii mărcii și a logo-urilor de pe pachete, afectează înseși componentele acestui instrument, oferind spațiu maximal pentru expunerea avertismentelor de sănătate.
- ✓ Pachetele standardizate se bucură de sprijinul majorității publicului european.**
- ✓ Ambalarea neutră a tutunului este o măsură cost-eficientă pentru contribuabilii UE, costurile urmând să fie suportate de industria tutunului.

*Sursa: Raportul Sambrook citat în “În lumina reflectoarelor: etichetarea și ambalarea produselor din tutun “. Spotlight Romanian: http://smokefreepartnership.org/IMG/pdf/ERS3977_Spotlight_Romania_Hr.pdf

**Surse: pro 54% cf. Special Eurobarometer 332, May 2010: http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/ebs332_en.pdf; pro 55% cf. Special Eurobarometer 429. Report - Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes, May 2015: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_429_en.pdf

Contextul tematic WNTD 2016: pictogramele funcționează!

- ✓ Avertismentele grafice de pe pachete - mai ales cele care includ pictograme – descurajează începerea fumatului la adolescenți și încurajează renunțarea la fumat.
- ✓ De asemenea, avertismentele grafice pot convinge fumătorii să respecte sănătatea altor persoane evitând fumatul în spații publice închise și în apropierea copiilor.
- ✓ Studiile au dovedit că avertismentele grafice sporesc semnificativ gradul de conștientizare privind riscurile consumului de tutun.
- ✓ Totuși, doar 42 de țări, reprezentând 19% din populația lumii, aplică cele mai bune practici privind avertismentele grafice, incluzând alocarea în acest scop a cel puțin jumătate din suprafețele frontală și posterioară ale pachetului.

Contextul generic WNTD 2016 - progrese MPOWER* (I)

Monitorizarea consumului de tutun: cele mai active țări, teritorii și zone, 2014

Comentariu: În 2014 consumul de tutun la adulți și tineri era supravegheat eficient pentru 2,2 miliarde persoane din 65 de țări (30% din populația lumii) localizate mai ales în Regiunea EURO-OMS. America de Nord, vestul Americii de Sud, precum și în Australia – față de 2 miliarde în 2012 (28% din populația lumii). România este între țările active.

*Set de măsuri avansat de OMS în sprijinul implementării FCTC: **M**onitorizare, **P**rotecție față de fumul de tutun, **O**ferirea de ajutor pentru renunțare, **W** – avertizare față de riscurile fumatului, **E**- prohibiția publicității, promovării și sponsorizării de către fabricanți, **R**idicarea nivelului accizării tutunului

Sursa: WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva, WHO 2015

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1

Contextul generic WNTD 2016 - progrese MPOWER (II)

Ambianța protejată față de fumul de tutun: cele mai active țări, teritorii și zone, 2014

Comentariu: Legislația fermă și cuprinzătoare “liber de fumat” rămâne măsura politică cea mai populară, în vigoare în 49 de țări. Astfel, 1,3 miliarde persoane (18% din populația lumii) erau amplu protejate de asemenea legi în 2014 - o creștere de circa 200 milioane față de 2012. Canada, America Latină, Australia, Turcia și Rusia apar printre cele mai active. Recent, odată cu Legea 15/2016, România se înscrie în această elită.

Sursa: WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva, WHO 2015

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1

Contextul generic WNTD 2016 - progrese MPOWER (III)

Srijin pentru renunțare la fumat: cele mai active țări, teritorii și zone, 2014

Comentariu: Circa 15% din populația lumii (1,1 miliarde persoane) beneficia în 2014 de sprijin adecvat pentru renunțarea la fumat, față de 13% în 2012. Argentina, Belgia, Brunei Darussalam, Malta, Mexic și Olanda sunt citate pentru cele mai bune practici de renunțare la fumat aplicate recent. În România funcționează în acest sens programul “Stop fumat”.

Sursa: WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva, WHO 2015

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1

Contextul generic WNTD 2016 - progrese MPOWER (IV)

Avertismente de sănătate pe pachete: cele mai active țări, teritorii și zone, 2014

Comentariu: În 2012-2014 peste 12 țări au aplicat pictograme/avertismente larg dimensionate pe pachetele de țigarete – măsura MPOWER în cel mai evident progres: circa 20% din populația lumii (1,4 miliarde de persoane) erau astfel informate/avertizate, față de numai 14% în 2012.

Sursa: WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva, WHO 2015

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1

Contextul generic WNTD 2016 - progrese MPOWER (IV bis) Campanii mass-media anti-tabac, cele mai active țări, teritorii și zone, 2014

Comentariu: În 2014, peste 50% din populația lumii trăind în circa 20% dintre țările globului (procent staționar față de 2012) au fost expuse la cel puțin o campanie națională media TV și/sau radio de o durată de cel puțin 3 săptămâni. SUA, Australia și Asia au fost printre cele mai active. În România recenta Lege 15/2016 crează premise favorabile în acest sens.

Sursa: WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva, WHO 2015
http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1

Contextul generic WNTD 2016 - progrese MPOWER (VI)

Ridicarea nivelului accizării tutunului; cele mai active țări, teritorii și zone, 2014

Comentariu: Deși creșterea prețului la consumator prin sporirea accizelor reduce cel mai eficient consumul de tutun, doar 33 de țări (690 milioane de persoane – 10% din populația lumii, majoritatea în Europa), practicau în 2014 accize reprezentând peste 75% din prețul de vânzare cu amănuntul al țigaretelor. România practica accize de acest nivel ridicat.

Sursa: WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva, WHO 2015

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1

Contextul generic WNTD 2016: date cheie privind fumatul în UE și România la sfârșitul lui 2014

Prevalențe fumat UE 28:

- curent la 15+ ani: 26 % compus din 31 % bărbați (M) și 22 % femei (F);
- curent la 15-24 ani: 25 % (prima dată sub prevalența la populația generală 15+ !);
- ex-fumători 15+: 20 % compus din 23 % M, 16 % F;
- ex-fumători 15-24 ani: 7 %
- dinamica fumat curent 2012 – 2014: - 2 %.

UE 28:

- vârsta medie începere fumat: 17,6 ani;
- proporția celor ce au încercat să se lase: 59 %.

Prevalențe fumat România:

- curent la 15+ ani: 27 %*;
- ex-fumători 15+: 13 %;
- dinamica fumat curent 2012 – 2014: - 3 %;

*reamintim că în 2011 studiul GATS România găsea fumatul curent la 26,7 % compus din 37,4%, M și 16,7% F; fumatul zilnic era estimat la 24,5 % compus din 35 % M și 14% F.

România:

- Vârsta medie începere fumat: 18,4 ani;
- proporția celor ce au încercat să se lase: 58 %.

Nota. Cf. CDC, fumătorul curent este cel ce a fumat 100 țigarete în viață, iar în prezent fumează zilnic (fumător zilnic) sau în unele zile. Ex-fumătorul a fumat cel puțin 100 țigarete în viață, dar în prezent nu mai fumează deloc. Nefumătorul absolut este cel care nu a fumat deloc sau a fumat mai puțin de 100 țigarete în viață. Nefumătorul este fie un nefumător absolut, fie un ex-fumător.

Sursa: Special Eurobarometer 429. Report - Attitudes of europeans towards tobacco and electronic cigarettes, May 2015:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_429_en.pdf

Contextul tematic WNTD 2016: atitudinea față de ambalarea neutră

- ✓ **Poziția publicului în general, UE 28 - 2014:**
 - 2012: pro => 57 %;
 - 2014: pro => 55 %.

- ✓ **Poziția unor categorii selectate, UE 28 - 2014:**
 - fumători: pro/contra = 35/51;
 - nefumători: pro/contra = 63/23.

- ✓ **Ponderea design-ului ambalajului în alegerea brandului de țigarete - 2014:**
 - UE 28: 22 % (răspuns multiplu permis; locul ultim pe o listă de criterii dominată de aromă – 87 % și preț – 69 %);
 - România: 38 % (locul 5 în UE, + 10 % față de 2012).

Sursa: Special Eurobarometer 429. Report - Attitudes of europeans towards tobacco and electronic cigarettes, May 2015:
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_429_en.pdf

Ambalarea neutră: UE și România

- ✓ În UE, tutunul provoacă aproximativ 700 000 de decese evitabile în fiecare an. 70 % dintre fumători debutează înainte de vârsta de 18 ani, iar 94 % înainte de 25 de ani. Noua directivă a Comisiei Europene, asprește Directiva 2001/37/EU urmărind ca produsele din tutun să fie mai puțin atractive, în special pentru tineri. *
- ✓ Conform unui document informativ privind noua Directivă 2014/40/UE pe tutun, se permite în mod specific statelor membre să continue sporirea spațiilor alocate avertismentelor de sănătate mergând până la ambalarea neutră, cu anumite recomandări pentru constituirea evidenței științifice privind eficiența pe sănătatea publică.*
- ✓ Țara noastră nu are pentru moment un plan privind ambalarea neutră: este rolul experților, agențiilor guvernamentale și al societății civile de a atrage sprijin parlamentar în această direcție, în continuarea realizării majore reprezentate de Legea 15/2016. **

Surse:

*Comisia europeană. Document de informare, Bruxelles 26 feb 2014:

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-134_ro.htm;

**Dr. Magda Ciobanu. Comunicare personală, martie 2016

Contextul generic WNTD 2016: un progres major în legislația românească anti-tabac (I)

După preliminarii datând din 2011, pe 17 martie curent a intrat în vigoare **Legea nr. 15/2016** privind modificarea și completarea Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun, care în esență:

- interzice complet fumatul în toate spațiile publice închise - incluzând locurile de muncă (în particular cele din sănătate, învățământul de toate gradele, protecția copilului), mijloacele de transport în comun și locurile de joacă pentru copii (spații închise sau deschise); un spațiu este închis când este delimitat de un plafon și minimum doi pereți;
- interzice, de asemenea, țigarele electronice în mijloacele de transport în comun;
- pune la dispoziția ministerelor și organizațiilor nonguvernamentale cu atribuții specifice spații de minimum 30 de minute săptămânal la posturile radio/TV - pentru combaterea consumului de tutun.

Sursa: Legea 15/2016:

<http://www.ana.gov.ro/legislatie%20secundara/Legea%20349%202002%20pt%20prev%20si%20combaterea%20efectelor%20consumului%20produselor%20din%20tutun.pdf>

Contextul generic WNTD 2016: un progres major în legislația românească anti-tabac (II)

Legea 15/2016:

- stipulează introducerea în regulamentele de ordine interioară ale instituțiilor a interdicției fumatului în spațiile publice închise, încălcarea acestora fiind considerată abatere disciplinară gravă;
- prevede amenzi contravenționale de 100-500 Lei pentru persoane fizice și 5000 – 15.000 Lei pentru persoane juridice;
- extinde competența de constatare contravenției/sancționare de la Ministerul Sănătății și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului, la poliția locală și organele MAI în cazul persoanelor fizice și a unor persoane juridice.

Nota. Legea 15/2016 vine în întâmpinarea opiniei publice exprimată astfel în studiul GATS România 2011: 57 % în favoarea interzicerii fumatului în baruri și 72 % în favoarea interzicerii fumatului în restaurante.

Sursa: Asma S, Mackay J et al. The GATS -Atlas Global Adult Tobacco Survey, 2015:
<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Q/My%20Documents/Downloads/GATS-whole-book-12.pdf>

Concluzii

- ✓ Studiile dovedesc că ambalarea neutră a tutunului poate afecta notabil ultimul instrument de promovare & marketing la îndemâna industriei tutunului, sporind impactul avertismentelor grafice privind riscurile fumatului.
- ✓ Pachetele de tutun standardizate se bucură de sprijinul majorității publicului european.
- ✓ Ambalarea neutră a tutunului este un proces în evoluție, ce a demarat în Australia în 2012 și va continua cu țări UE în mai 2016.
- ✓ Conform unui document informativ privind noua Directivă 2014/40/UE pe tutun, se permite în mod specific statelor membre să continue sporirea spațiilor alocate avertismentelor de sănătate mergând până la ambalarea neutră, cu anumite recomandări și constituirea evidenței științifice privind eficiența pe sănătate publică.
- ✓ Țara noastră nu are pentru moment un plan privind ambalarea neutră, deși rolul în creștere al graficii ambalajului în alegerea brandului de tutun de către populația românească denotă un potențial valorificabil.
- ✓ Experților, agențiilor guvernamentale și societății civile din România le revine misiunea de a atrage sprijin politic și parlamentar în favoarea acestui nou pas în favoarea sănătății publice, în continuarea realizării majore reprezentate de Legea 15/2016.

Bibliografie (I)

- Site-ul oficial OMS: <http://www.who.int/campaigns/no-tobacco-day/2016/event/en/>
- *** FCTC Guidelines for implementation of Art. 13. Tobacco advertising, promotion and sponsorship:
http://www.who.int/fctc/treaty_instruments/adopted/Guidelines_Article_13_English.pdf?ua=1&ua=1
- *** FCTC Guidelines for implementation of Art. 11. Packaging and labelling of tobacco products:
http://www.who.int/fctc/treaty_instruments/adopted/Guidelines_Article_11_English.pdf?ua=1&ua=1;
- Site-ul oficial OMS: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs339/en/>
- Ciobanu M. Comunicare personală, martie 2016
- *** În lumina reflectoarelor: etichetarea și ambalarea produselor din tutun. Spotlight Romanian:
http://smokefreepartnership.org/IMG/pdf/ERS3977_Spotlight_Romania_Hr.pdf

Bibliografie (II)

- *** Special Eurobarometer 332, p. 96, May 2010:
http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/ebs332_en.pdf
- *** Special Eurobarometer 429. Report - Attitudes of Europeans towards tobacco and electronic cigarettes, May 2015:
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_429_en.pdf
- *** WHO Report on the global tobacco epidemic, 2015. Raising taxes on tobacco. Geneva:
http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/178574/1/9789240694606_eng.pdf?ua=1&ua=1
- Legea 15/2016:
http://www.ana.gov.ro/legislatie%20secundara/Legea%20349_2002%20pt%20prev%20si%20combaterea%20efectelor%20consumului%20produselor%20din%20tutun.pdf
- Asma S, Mackay J et al. The GATS -Atlas Global Adult Tobacco Survey, 2015:
<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Q/My%20Documents/Downloads/GATS-whole-book-12.pdf>